

Dokument nr. 15:29

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 511

Innlevert 21. juni 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 2. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Stortinget har vedteke oppmjuking i regelverket i forhold til sesongarbeid og bruk av utenlandsk arbeidskraft.

Kan statsråden stadfeste at dette er formidla til UDI og at det er etablert ein romslegare praksis på dette feltet?»

Grunngjeving:

Eg er gjort kjend med at Viken Gartneri fekk store vanskar med drifta si som fylgje av avslag på søknad om sesongarbeidsløyve. Gartneriet hadde all grunn for å rekne med eit positivt svar. Aetat Stranda tildelte i februar løyve for ti personar frå visumfrie land. UDI avslo i brev av 8. april dei same løyva. Det har seinare vore korrespondanse frå Norsk Gartnerforbund til UDI og saka ser no ut til å finne si løysing i denne omgang. Det er einskildsakene som gir andlet til gjeldande praksis. Eg finn handteringa av denne saka å vere i strid med dei signala statsråden har gitt og som også Stortinget har vore opptekne av skal gjelde. Eg ber difor statsråden gjennomgå og klargjere ei praktisering av lovverket som ikkje gir grunn for mistyding.

Svar:

Mange arbeidsgivere i Norge har, og har i lengre tid hatt, problemer med å dekke sitt behov for arbeidskraft. De som klarer å rekruttere arbeidskraft fra land utenfor EØS-området opplever ofte å støte på hindringer, blant annet i form av lang saksbehandlingstid, før arbeidstakeren kan starte i arbeid. For å gjøre regelverket mer fleksibelt, og derved lette rekrutteringen av utenlandsk arbeidskraft, vedtok Stor-

tinget i juni i fjor gjennom en endring av utlendingsloven, at spesialister og sesongarbeidere skal kunne fremme søknad om arbeidstillatelse fra riket. Lovendringen trådte i kraft 1. januar 2002.

Endringen gjaldt kun søknadsprosedyrene. De øvrige vilkårene for arbeidstillatelse for sesongarbeid ble ikke endret ved denne lovendringen. For sesongarbeidere har det fra lenge før denne lovendringen, vært særskilte retningslinjer for søknadsbehandlingen. For denne gruppen kan arbeidsgiveren søke på vegne av arbeidstakeren om arbeidstillatelse. Ordningen gjelder for arbeidsgivere innen landbruks- og skogbruksnæringen og der arbeidstakeren er visumfri til Norge. De aller fleste tillatelser til sesongarbeid gis til arbeidstakere innen disse næringene. For utenlandsk sesongarbeidskraft gjelder altså de mest liberale søknadsprosedyrer - arbeidsgiveren kan søke på vegne av arbeidstakeren og arbeidstakeren kan søke fra riket. Jeg kan derfor vanskelig se at de problemene Viken Gartneri har hatt med å få de nødvendige arbeidstillatelser for sesongarbeidere har sammenheng med lovendringene som ble foretatt i fjor.

Endringen av utlendingsloven nødvendiggjorde endringer i utlendingsforskriften. Lov- og forskriftsendringene som gjaldt utenlandsk sesongarbeidskraft ble formidlet til Utlendingsdirektoratet ved departementets rundskriv H-41/01 av 27. desember 2001.

Når det gjelder behandling av enkeltsaker etter utlendingsloven, så ligger dette utenfor departementets ansvarsområde. Jeg finner derfor ikke grunn til å gå nærmere inn på behandlingen av enkeltsaken som det er vist til. Departementet vil imidlertid fortløpende foreslå lov- og forskriftsendringer når vi får kunnskap om at regelverket ikke fungerer tilfredsstillende, med mindre forhold som avdekkes mer naturlig hører

inn under lovutvalget som innen 31. desember 2003 skal fremlegge forslag til ny utlendingslov.

Jeg er svært opptatt av at forholdene skal legges til rette for rekruttering av arbeidskraft fra utlandet, slik at arbeidsgivere får dekket arbeidskraftbehovet som ikke kan dekkes ved innenlandsk arbeidskraft. Departementet sendte 11. juni i år et notat om arbeidsinnvandring og ufaglært arbeidskraft på høring. Formålet med notatet er å bidra til en debatt om arbeidsinnvandring, innhente synspunkter fra ulike

hold og få et bedre grunnlag for Regjeringens videre arbeid med endring av regelverket. Etter høringsrunden vil innkomne uttalelser bli vurdert og forslag til ny politikk bli lagt frem for Stortinget.

Departementet vil med det første også sende på høring et forslag om at arbeidsgivere skal gis generell adgang til å fremme søknad på utlendingens vegne. Departementet arbeider også med forslag til forskriftsendring om å forlenge tidsrommet for sesongarbeidstillatelsene.

Spørsmål nr. 512

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 4. juli 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Stortinget vedtok i 1985 å opprette en statlig fullfinansiert sikkerhetsopplæring for fiskere, slik at alle fiskere skulle ha samme mulighet til å ta denne opplæringen, uavhengig av bosted og økonomi. Både faglig og praktisk er kursfartøyet av avgjørende betydning for å gi en god og realistisk opplæring. Nå kan det se ut til at utdannings- og forskningsministeren vil nedlegge hele ordningen og gjennomføre kursing på land.

Mener statsråden at dette vil gi en like god sikkerhetsopplæring?»

Begrunnelse:

Fiskeryrket har alltid vært forbundet med stor risiko for liv og helse sammenlignet med andre yrker. Arbeidet med risikoreduserende tiltak har derfor hatt meget høy prioritet i fiskernes organisasjoner og hos myndighetene.

Etter en prøveperiode ble en statlig fullfinansiert offentlig sikkerhetsopplæring for alle yrkesfiskere vedtatt opprettet av Stortinget i 1985. Dette ble gjort for å sikre at alle fiskere skulle ha samme mulighet til å ta sikkerhetskurset.

Sikkerhetsopplæringen har hatt stor forebyggende virkning, noe som kan dokumenteres ved at antallet ulykker har gått betydelig ned etter at opplæringen har fått innpass hos fiskerne.

Usikkerheten om fremtiden for sikkerhetsopplæringen for fiskere er nå stor fordi befraktningsavtalen for kursfartøyet går ut 31. desember 2002. Til tross for at ny avtale var klar i januar 2002, er denne enda ikke undertegnet. Dette skyldes manglende respons fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

22. mai i år fremmet jeg et skriftlig spørsmål til utdannings- og forskningsministeren om saken. I svaret av 28. mai 2002 sier statsråden bl.a. at "Saken er et budsjettspørsmål for 2003. Nærmere omtale av saken må derfor avvente behandlingen av statsbudsjettet 2003".

Jeg oppfattet dette svaret som svært lite betryggende, og reiste derfor på nytt et skriftlig spørsmål til samme statsråd den 6. juni 2002 hvor jeg påpeker at en avklaring først i budsjett 2003 vil være altfor sent.

I sitt svar av 11. juni 2002 sier statsråden blant annet: "Sikkerhetskursene kan organiseres på flere måter, blant annet kan kursene gjennomføres ved landbaserte kurssentra, slik det delvis gjøres i dag."

Dette oppfatter jeg som et signal fra utdannings- og forskningsministeren om at Regjeringen er i ferd med å foreta en styrt avvikling av denne viktige og landsomfattende sikkerhetsopplæringen for fiskere.

Jeg fremmer derfor saken som et spørsmål til fagstatsråden for fiskeri, fordi dette dreier seg om viktige rammebetingelse for yrkesutøvere i fiskerisektoren.

Personlig vil jeg følge opp saken med sikte på å redde den viktige sikkerhetsopplæringen for fiskere.

Svar:

Sikkerhetsopplæring blant fiskere er et viktig spørsmål. Jeg ønsker imidlertid ikke å svare på skriftlig spørsmål nr. 512 før budsjettet legges frem til høsten. Dette er i samsvar med det utdannings- og forskningsministeren har sagt i sitt svar tidligere. Jeg kan heller ikke gi noen kommentarer til stortingsrepresentantens tolkning av hva han legger i utdannings- og forskningsministerens svar.

Spørsmål nr. 513

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 2. juli 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Sanitetsforeninger rundt om i landet gjør en stor uegennyttig innsats. De skaffer seg inntekter ved utlodning, innsamling og på andre måter. Disse inntektene går til veldedige formål til beste for folk og samfunn. Nå viser det seg at Nord-Odal Sanitetsforening er blitt ilagt skatt for utleie av bygg som inneholder trygdeboliger og barnehage til kommunen. Dette er spesielt for Nord-Odal Sanitetsforening.

Vil finansministeren vurdere dette forholdet med henblikk på å ettergivelse?»

Begrunnelse:

For 20 år siden tok Nord-Odal Sanitetsforening initiativ til å føre opp et bygg i Nord-Odal som skulle inneholde trygdeboliger og barnehage. Nord-Odal kommune takket ja til dette tilbudet, da det var mange pressede oppgaver som skulle løses. Sanitetsforeningen har og hadde mange dyktige medlemmer som gjennom mange år har gjort en utrolig innsats uten betaling. Salg av lodd og fastelavnsris skaffet penger til delfinansiering av nybygget. Nord-Odal kommune var/er eneste leietaker. Utleievirksomheten var ikke ilagt skatt frem til 1995. Fra 1996 ble utleievirksomheten skattlagt. Det samme skjedde for årene 1997 og 1998. Skatteutvalget ettergav også skatten for 1999, men dette vedtaket ble underkjent av kommunens økonomileder. Kommunalavdelingen hos fylkesmannen i Hedmark har foretatt lovlighetskontroll av skatteutvalgets vedtak, og vedtatt at skatteutvalgets vedtak for 1999 er ugyldig. Vedtaket for 1999 ble dermed omgjort. Søknad om ettergivelse av skatten for 2000 er ikke fremlagt for skatteutvalget, da kommunekassereren sendte søknaden direkte til Hedmark skattefogdkontor. Nord-Odal Sanitetsforening synes dette er urimelig av følgende grunner:

1. Andre sanitetsforeninger som har inntekt fra utleievirksomheter mv. og med langt større omsetning/inntekt er ikke ilagt skatt. Dette pga. at de øvrige ligningssjefene ikke har beregnet/utskrevet skatt.
2. Inntektene ved utleievirksomheten er ikke reell, da man ikke har tatt hensyn til de utgifter/underskudd man har hatt i 10-15 år, og den egenkapitalen (loddslag mv.) man har brukt til dette formålet.

Svar:

Utgangspunktet i skatteloven er at visse nærmere angitte innretninger, som ikke har erverv til formål, er fritatt for formues- og inntektsskatt. Dersom en slik innretning driver økonomisk virksomhet, herunder bortleie av fast eiendom, vil formue i og inntekt av den økonomiske virksomheten være skattepliktig. For veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner er økonomisk virksomhet unntatt fra skatteplikt når omsetningen av denne virksomheten i inntektsåret ikke overstiger 140 000 kr. Dette følger av skatteloven § 2-32 første og annet ledd.

Jeg deler oppfatningen om at sanitetsforeninger og andre frivillige organisasjoner gjør en stor og viktig innsats for samfunnet. På et generelt grunnlag har jeg likevel ikke noe å innvende mot at skattemyndighetene, også overfor denne gruppen skattytere, søker å håndheve den skatteplikten som Stortinget har fastsatt.

Det følger av skattebetalingsloven § 41 nr. 1 at skatt kan nedsettes eller ettergis når noen i medhold av ligningsloven § 9-12 har rådd til at skatten blir nedsatt eller ettergitt og når det ellers på grunn av dødsfall, særlig alvorlig eller langvarig sykdom, varig invaliditet eller andre årsaker virker særlig ubillig eller uforholdsmessig trykkende å fastholde den.

Vilkårene for ettergivelse er strenge. For at det skal fremstå som "særlig ubillig" å fastholde skatten, er det en forutsetning at skattelovens regler har gitt seg spesielt uheldige utslag overfor en enkeltstående skattepliktig i strid med det som har vært lovgivers mening.

Stortinget har, bl.a. når det gjelder frivillige og ideelle organisasjoner, vedtatt bestemte regler knyttet til hvordan deres økonomiske aktivitet skal vurderes skattemessig, jf. ovenfor. Når skatteplikt oppstår på grunnlag av disse reglene, er det generelt vanskelig å karakterisere skatteplikten som utilsiktet, slik at ettergivelse bør skje.

Jeg kan naturlig nok ikke gå nærmere inn på den konkrete saken som nevnes i spørsmålet. Jeg viser bare til at ligningsmyndighetene har kommet til at det foreligger skatteplikt. I alminnelighet vil det være uheldig å bruke lempningsbestemmelsen i skattebetalingsloven § 41 for å overprøve ligningsmyndighetenes vurderinger av materielle skattespørsmål. Jeg viser også til at fylkesmannen, etter det du opplyser, har gjennomført lovlighetskontroll av skatteutvalgets ettergivelsesvedtak fra 1999, og konkludert med at vedtaket er ugyldig.

Spørsmål nr. 514

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 2. juli 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Import av brukte biler til Noreg har hatt ein veldig vekst dei siste åra. Det kan vera ulike grunnar for dette, men ei årsak som bilbransjen sjølv hevdar er at bruktimporterte personbilar er fritaken for omregistreringsavgift, og eingongsavgifta på bruktimporterte personbilar er lågare enn på nye. Kostnadene ved å kjøpa ny bil i Noreg er høge. Faren kan bli at det blir kjøpt færre nye biler, og mykje høgare bruktbilimport frå andre land.

Vil finansministeren gjerne noko med desse tilhøva?»

Grunngjeving:

Bruksfrådraget som ein i dag har er fastsett i 1995 på grunnlag av data for biler som var selt i perioden 1985-1993. Bruksfrådraga bør justerast dersom det er vesentlege endringar i marknadsføresetnadene når ein legg om avgiftsstrukturen for nye bilar.

Ved kjøp av brukt bil i Noreg må ein betala omregistreringsavgift. Når dette ikkje gjeld importerte bilar, vil det bli ein konkurransefordel ved brukt import.

Ved at ein gjev bruksfrådrag på 12 pst. allereie etter seks månader basert på registreringstidspunktet så inviterer ein til å unndra avgifter ved at ein dag gamal bil kan importerast og lagrast i seks månader. Det ville vel vore rimeleg at bruksfrådraget ikkje vart gjeven før bilen verkeleg hadde vore i bruk ei stund.

Svar:

Eingongsavgifta skal betalast ved første gongs registrering i det sentrale motorvognregisteret. Avgifta vert pålagt alle bilar unntatt lastebilar og større busar. Ved registrering av bilar som vert import brukt frå utlandet vert det gitt eit frådrag i avgifta basert på bilen sin alder. Dette bruksfrådraget skal gjenspegle det reelle verdifallet. Dagens bruksfrådrag vart fast-

sett i 1995, og fekk då ei utforming som var i samsvar med EØS-avtalen sine krav om likebehandling. Satsane vart vurderte på nytt i samband med budsjettet for 1997, men vart då ikkje endra.

Som det vert påpeikt i spørsmålet, har bruktbilimporten auka dei siste åra. Ifølgje tal frå Opplysningsrådet for Veitrafikken (OFV) utgjorde bruktimporterte personbilar i 2001 om lag 23 pst. av dei første-gongsregistrerte personbilane. På byrjinga av 90-talet låg talet på under 10 pst. Dette skuldast i stor grad dei restriktive bruksfrådraga i tida før 1995, men det har òg vore ein jamn auke i åra etter 1995.

Auka bruktbilimport er i seg sjølv ikkje noko problem. Konkurransen frå bruktbilimport kan blant anna vere med på å presse marginane i den etablerte bilbransjen, noko som vil vere ein fordel for forbrukarane. Dersom auka bruktbilimport derimot skuldast ulike konkurransetilhøve, vil det vere eit problem. Den etablerte bilbransjen har i samband med dette blant anna peika på at importerte bruktbilar ikkje må betale omregistreringsavgift.

På bakgrunn av dette vurderer Finansdepartementet no på nytt satsane i bruksfrådraget. Prisdata for åra 1992-2000 er henta inn, og nye berekningar er gjort. Utgangspunktet er at bruksfrådraga best mogleg skal gjenspegle det reelle verdifallet. Det vert òg vurdert å ta omsyn til omregistreringsavgifta i desse berekningane. Dersom det blir aktuelt å endra bruksfrådraget vil Finansdepartementet føreleggje endringane for EFTA sitt organ for overvaking - ESA - for å sikre at òg den nye utforminga blir i samsvar med EØS-avtalen. Det kan blant anna være tvil om ei ordning der ein ikkje gjer bruksfrådrag for nyare bruktbilar vil samsvare med EØS-avtalen sine krav om likebehandling. Eg vil komme tilbake med ei vurdering av saka til hausten. I så fall vil dette krevje ei endring av forskrifta om eingongsavgift. Det vil òg være naturleg å sende eit mogeleg forslag på ein kort høyring til dei organisasjonane det gjeld.

Spørsmål nr. 515

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant **Ranveig Frøiland**

Besvart 4. juli 2002 av utenriksminister **Jan Petersen**

Spørsmål:

«I revidert budsjett for 2002 forutset ein samla finanskomiteé at Europaprogrammet blir ført vidare i heile perioden og at "det sørges for tilstrekkelige bevilgninger til dette".

Korleis vil utanriksministeren følgje opp dette og ivareta Stortingets forutsetningar for 2002?»

Grunngjeving:

Fleirtalet i finanskomiteen meiner at Europaprogrammet framleis skal sortere under UD, og at det vert gjeve støtte over departementet sitt budsjett.

Eg er kjent med at Europaprogrammet slit økonomiske og at dei no har vanskar med å betala husleige, løner mv. til dei fast tilsette for inneverande år. Programmet skal halda fram, då er det viktig at ikkje det blir stopp grunna manglande løyvingar i år.

Svar:

Utanriksdepartementet har over fleire år sett av midlar til forskning om europaspørsmål. Av årets budsjett for utanrikspolitisk forskning og utvikling på 02-området på totalt 9,5 mill. kr går 6 mill. kr til europa-forskning. Dette er ein auke på 1 mill. kr frå i fjor.

Europaprogrammet vart i inneverande år tildelt 3 mill. kr i driftsstøtte over budsjettet til europa-forskning. Dette utgjer halvparten av det totale budsjettet.

Slik Utanriksdepartementet ser det, kvalifiserer ikkje Europaprogrammet til statleg forskingsstøtte slik arbeidet blir drive i dag. Mellom anna viser ei uavhengig evaluering at arbeidet i Europaprogrammet berre i liten grad er forskingsbasert. Europaprogrammet driv likevel nyttig informasjons- og utgreiingsarbeid om utviklinga i Europa.

For å stimulere til auka vektlegging av eige forskingsarbeid vart Europaprogrammet invitert til å søkje prosjektbasert støtte i konkurranse med andre forskingsinstitusjonar. Utanriksdepartementet si ramme for slik støtte er 3 mill. kr. Av dette blir 2 mill. kr administrert av Noregs forskingsråd gjennom strategiske instituttprogram, og 1 mill. kr direkte av Utanriksdepartementet.

Søknadsfristen for strategiske instituttprogram gjekk ut 15. juni d.å. Då fristen gjekk ut, hadde Forskringsrådet fått inn fire søknader, men ingen frå Europaprogrammet. Europaprogrammet har derimot søkt om støtte frå UD sine prosjektmidlar på 163 000 kr til prosjektet Italias politiske og økonomiske situasjon og dens utvikling. Søknaden fell utanfor dei tema som var definerte som sentrale i utlysinga, og er difor avslått.

I den europapolitiske plattformen legg Regjeringa stor vekt på å styrkje europa-forskninga i Noreg gjennom auka løyvingar og ved satsing på langsiktig forskning. Dette er noko av bakgrunnen for at det i Revidert statsbudsjett er vedteke at Europaprogrammet skal innlemmast i grunnløyvingssordninga som Noregs forskingsråd administrerer. Dette vil gje meir stabile rammevilkår.

La meg også nemne at vi tek sikte på å gjere ferdig ein heilskapleg forskingsstrategi for Utanriksdepartementet i løpet av hausten.

Utanriksdepartementet er gjort kjent med at Europaprogrammet er i ein vanskeleg økonomisk situasjon. Vi vil på denne bakgrunnen på nytt vurdere å gje ei mindre tilleggsløyving for å medverke til å oppretthalde informasjonsformidlinga mellom anna gjennom bladet Fokus Europa.

Spørsmål nr. 516

Innlevert 24. juni 2002 av stortingsrepresentant **Gunnar Halvorsen**

Besvart 3. juli 2002 av forsvarsminister **Kristin Krohn Devold**

Spørsmål:

«Ifølge Fædrelandsvennen 21. juni ble heimevernssoldater med skarpe våpen beordret til å jakte på sivile borgere på Møvik ved Kristiansand den 3. oktober i fjor.

Kan statsråden redegjøre for de faktiske forhold rundt denne hendelsen, samt for hvilke tiltak som vil bli iverksatt for at denne typen hendelser ikke skal finne sted i fremtiden?»

Begrunnelse:

Det har i mediene den senere tid blitt hevdet at heimevernssoldater med skarpe våpen ble beordret til å gjennomføre typiske politioppgaver på Møvik 3. oktober 2001.

Dette er ikke oppgaver som Forsvaret i sin alminnelighet, og Heimevernet i særdeleshet, skal ha befattning med. Denne typen hendelser bidrar til å svekke Forsvarets omdømme, og er ikke Det norske forsvar verdig.

Det er særdeles viktig at Forsvaret som institusjon har høy tillit i det norske folk. Hendelser som bidrar til at tilliten reduseres må ryddes opp i så raskt som mulig, og rutiner som kan bidra til at lignende hendelser i fremtiden ikke finner sted, må etableres.

Svar:

Det aktuelle vaktoppdraget på Møvik utenfor Kristiansand ble påbegynt om ettermiddagen fredag

5. oktober og avsluttet søndag 7. oktober om ettermiddagen. Under vaktoppdraget var det to mann på vakt/patrulje inne på området til enhver tid. I tillegg til dette var det en ekstra styrke som var hjemme i beredskap.

Det er uheldig dersom det har blitt skapt et inntrykk av at heimevernssoldatene bar skarpladde våpen under vaktoppdraget. De hadde riktignok med seg magasiner med skarp ammunisjon, men disse var ikke satt i våpnene. Under utførelsen av oppdraget ble magasinene oppbevart i samsvar med Instruks for militære vakters bruk av våpen og tvangsmidler i fredstid.

I henhold til lov om politimyndighet i det militære forsvar av 20. mai 1988 nr. 33, har militært befal med sersjants grad eller tilsvarende eller høyere, militærpoliti og militære vakter politimyndighet overfor alle som er på militært område eller i umiddelbar nærhet av det.

Heimevernssoldatene som deltok i det konkrete vaktholdet utførte et militært vaktoppdrag innenfor militært område. De forholdt seg til gjeldende lov og instruks ved gjennomføringen av oppdraget, og det foreligger etter min oppfatning derfor ikke noe grunnlag for å iverksette særskilte tiltak.

Et godt samarbeid mellom Forsvaret og politiet har positiv verdi for begge parter, og Forsvaret er selvfølgelig opptatt av å bygge videre på det gode forholdet mellom de to etatene.

Spørsmål nr. 517

Innlevert 25. juni 2002 av stortingsrepresentant **Karin Andersen**

Besvart 3. juli 2002 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Kan statsråden gjøre rede for kvalitetssikring av driften av Trandum internat, hvilke lovbestemmelser som hjemler pågrepelse og internering av asylsøkere i internatet og for om Regjeringen har iverksatt tiltak som sikrer at mindreårige, enten de er alene eller sammen med familien, ikke oppholder seg der utover et par dager?»

Svar:

Etter utlendingsloven § 41 første ledd kan vedtak som innebærer at utlending må forlate riket, iverkset-

tes ved at utlendingen pålegges å reise med en gang eller innen en fastsatt frist. Dersom pålegget ikke blir fulgt eller det er overveiende sannsynlig at det ikke vil føre til at utlendingen forlater riket, kan politiet føre utlendingen ut. Når det er nødvendig for å sikre iverksetting av slikt vedtak, kan utlendingen i medhold av § 41 femte ledd pågripes og fengsles etter reglene i § 37 c tredje ledd.

Beslutning om pågrepelse må etter reglene i § 37 c treffes av påtalemyndigheten. Vil påtalemyndigheten beholde den pågrepne, må den "snarest mulig og så vidt mulig dagen etter pågripelsen fremstille den pågrepne for forhørsretten med begjæring om fengs-

ling", jf. § 37 c tredje ledd, som også gir henvisning til at straffeprosesslovens regler om tvangsmidler, pågrepelse og fengsling gjelder tilsvarende så langt de passer. Det er altså forhørsretten som beslutter fengsling utover ett døgn.

Fengsling etter § 41 kan besluttes for høyst to uker. Fristen kan bare forlenges dersom utlendingen ikke frivillig forlater landet og det er overveiende sannsynlig at utlendingen ellers vil unndra seg gjennomføringen av vedtaket. I slike tilfeller kan fristen forlenges høyst to uker, men ikke mer enn to ganger. Dette innebærer at ingen kan fengsles i mer enn seks uker etter denne bestemmelsen.

Dersom utlending nekter å oppgi sin identitet, eller det er skjellig grunn til mistanke om at utlending oppgir falsk identitet, kan utlendingen pålegges meldeplikt eller bestemt oppholdssted. Dersom slikt pålegg ikke overholdes eller anses åpenbart utilstrekkelig, kan utlendingen pågripes og fengsles, jf. utlendingsloven § 37 sjette ledd.

De samme regler for beslutning om pågrepelse og fengsling etter § 41 som det er redegjort for ovenfor, gjelder også for beslutning om pågrepelse og fengsling etter § 37.

Varigheten av fengsling etter § 37 kan ikke overstige tolv uker, med mindre det foreligger særlige grunner.

Det er ikke noen forutsetning for fengsling verken etter § 37 eller § 41 at lovens § 37 d om utlendingsinternat, er satt i kraft. § 37 d har kommet til etter fengslingshjemlene i §§ 37 og 41. Utlendinger har således i mange år før § 37 d ble vedtatt blitt pågrepet og fengslet etter §§ 37 og 41. Det fremgår for øvrig av ordlyden i § 37 d at utlending også vil kunne bli anbrakt annet sted enn utlendingsinternatet når bestemmelsen har trådt i kraft. Det heter i § 37 d første ledd: "Utlending som pågripes og fengsles i medhold av § 37 sjette ledd eller § 41 femte ledd, skal *som hovedregel* (min kursivering) anbringes i utlendingsinternat." Det vil være opp til forhørsretten å avgjøre om det sted påtalemyndigheten vil holde utlendingen er tilfredsstillende. Det fremgår av straffeprosessloven § 170 a, som gjelder tilsvarende her, at et tvangsmiddel ikke kan brukes "når det etter sakens art og forholdene ellers vil være et uforholdsmessig inngrep".

Tidligere, dvs. mens Fornebu ennå var landets hovedplass, benyttet politiet et lukket internat i Snarøyveien i Bærum for fengslinger etter utlendingsloven § 41. Etter at hovedflyplassen ble flyttet til Gardermoen har Oslo politidistrikt etablert et eget lukket internat på Trandum for slike pågripelser og fengslinger. Alternativet ville vært å holde utlendingene fengslet i ordinære fengsler sammen med kriminelle. Norske myndigheter har tidligere blitt kritisert, bl.a. av Den europeiske torturkommisjonen, for tidvis å ha holdt utlendinger varetektsfengslet sammen med kri-

minelle. Jeg er derfor tilfreds med at det er etablert et eget lukket internat for slike fengslinger på Trandum.

Basert på tall fra i år kan det opplyses at ca. 70 pst. av de utlendinger som befinner seg på Trandum er pågrepet av politiet og sitter der i ca. ett døgn før de sendes ut av landet. I og med at oppholdstiden er så kort, fremstilles disse ikke for forhørsretten, hvilket er i samsvar med straffeprosesslovens regler. Et meget lite antall, ca. 1 pst., sitter der i mer enn ett døgn. Dette innebærer at de må fremstilles for forhørsretten med begjæring om varetektsfengsling. Det kan legges til at ca. 27 pst. samtykker til å oppholde seg på Trandum i påvente av utreise. Denne gruppen har full frihet til å komme og gå som de vil. De fleste fengslinger og pågripelser på Trandum er hjemlet i utlendingsloven § 41.

Jeg vil understreke at internatet kun er beregnet for korttidsopphold, og at dette som oftest er et sted hvor utlendinger oppholder seg og overnatter, på vei fra asylmottak i andre deler av landet, mens de venter på transport ut av landet neste dag. I enkelte tilfeller benyttes også internatet til fengslinger ved mistanke om falsk identitet. Slike fengslinger kan ha lengre varighet. Da internatet på Trandum ikke er tilrettelagt med tilbud for lengre fengselsopphold, holdes ingen i varetekt der i mer enn fjorten dager. Lengste oppholdstid i internatet pr. 3. juni i år var tolv døgn.

Når de som fengsles har barn, må det særskilt tas stilling til hvor barna skal oppholde seg. Utgangspunktet er at barna ikke skilles fra foreldrene, og at barna derfor oppholder seg sammen med foreldrene i internatet mens de venter på videre transport ut av landet. Grunnen til at barna oppholder seg der sammen med foreldrene er at en anser det som et mindre inngrep overfor barna, enn om en holder dem atskilt fra foreldrene i ventetiden. Internatet er derfor tilrettelagt for barnefamilier, dvs. med egne rom for barnefamilier, leker, TV og video med barnekanaler mv. For å sikre barnas rettigheter har politiet hatt besøk av og møter med barnevernet i Ullensaker kommune. Barnevernet har ikke hatt innvendinger til driften av internatet. For øvrig er internatet på Trandum underlagt den samme kvalitetssikring som øvrige fengsler i Oslo politidistrikt. T.o.m. 3. juni 2002 hadde 854 familier, herunder 412 barn, sittet i varetekt i internatet.

Avslutningsvis vil jeg minne om at utgangspunktet er at asylsøkere som får avslag på sine søknader skal forlate landet frivillig. De får beskjed om at de skal kontakte politiet for å ordne med utreisen. Dessverre er det mange som ikke gjør dette. Det er i slike tilfeller, og når politiet vurderer det som sannsynlig at de vil unndra seg uttransporteringen, at kortvarig fengsling etter utlendingsloven § 41 først og fremst er aktuelt. For likevel å begrense slike tvangsmessige returer har Utlendingsdirektoratet og Politidirektoratet inngått et samarbeid med den FN-støttede organi-

sasjonen International Organization for Migration (IOM). Hensikten er å bidra til at flere reiser frivillig, uten politieskorte og uten at det er nødvendig med fengslinger. Etter det vi får opplyst er det nå ganske mange som benytter seg av dette tilbudet om frivillig retur ut av landet.

Med de mange åpenbart grunnløse søknadene om asyl som Utlendingsdirektoratet mottar, er det urealistisk å tro at alle vil reise frivillig når de mottar avslag på søknaden.

En må derfor fortsatt regne med det vil være behov for en del kortvarige fengslinger i forbindelse uttransportering av asylsøkere med vedtak som innebærer at de må forlate landet.

Tillegg til svar 22. august 2002:

Jeg viser til spørsmål nr. 517 og mitt svar av 2. juli 2002. Etter at svaret ble avgitt har saken vært omtalt i Ny Tid. For å unngå misforståelser rundt saken har jeg funnet grunn for å komme med følgende tilleggs-svar/presisering:

Etter at mitt opprinnelige svar av 2. juli 2002 er jeg blitt oppmerksom på at saken har vært omtalt i Ny

Tid. Av oppslaget i Ny Tid fremgår det at barnevernet i Ullensaker reagerer på uttalelsen min om at politiet har hatt møter med barnevernet, herunder at det ikke skal ha hatt innvendinger til driften av internatet.

For å unngå misforståelser ønsker jeg å presisere at departementet i forbindelse med utarbeidelsen av svaret kontaktet politiet på Trandum som har ansvaret for internatet. Opplysningene om kontakten mellom politiet og barnevernet i Ullensaker er innhentet fra politiet, og ikke direkte fra barnevernet. Jeg innser imidlertid at formuleringene i mitt svar kan gi inntrykk av at jeg her har vært i direkte kontakt med barnevernet. Jeg ser nå at dette kan misforstås slik det ble formulert i svaret.

Rent formelt er det foreldrene som fengsles, mens barna er sammen med foreldrene den kort tiden oppholdet i internatet varer. Oppslaget i Ny Tid kan tyde på at barnevernet ikke er fullt ut informert om driften av internatet. Jeg vil på denne bakgrunn ta saken opp med Justisdepartementet og anmode om at politiet tar initiativ til et nytt møte med barnevernet for å klargjøre forholdene rundt barns opphold i internatet.

Spørsmål nr. 518

Innlevert 26. juni 2002 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 3. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva skal til for at kommunene Grue, Våler og Åsnes i Hedmark skal få like lav arbeidsgiveravgift som enkelte andre kommuner i Hedmark (Østerdalen), og hvordan vurderer statsråden dette for å sikre etablert og fremtidig industri i kommunene?»

Begrunnelse:

Solørkommunenes industri utgjør hjørnesteiner i forhold til arbeidsplasser og kompetanseutvikling. Flere virksomheter sliter nå. De eksportrettede arbeidsplasser merker effekten av kronekursen og utgiftsnivå. De nevnte kommunene har dessuten fått merke Forsvarets omstrukturering, bl.a. på Haslemoen og Kongsvinger. Området er således blitt hardt rammet og trenger ekstra stimulans. For enkelte kommuner i Østerdalen er arbeidsgiveravgiften lave-re. Dette bør også vurderes for flere kommuner som nå sliter.

Svar:

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er et distriktspolitisk virkemiddel, og skal kompensere for langsiktige næringsmessige ulemper som sær-

lig er knyttet til geografisk betingede forhold. Ut fra vurderinger av slike ulemper, foretatt med visse mellomrom (som regel fire år), blir landet delt inn i fire soner for nedsatt arbeidsgiveravgift, samt en sone for ordinær avgift, som omfatter landets sentrale områder, med hovedtyngden av befolkning og virksomhet. Etter tidligere vurderinger har bl.a. den nordlige delen av Østerdalen i Hedmark (åtte kommuner) blitt plassert i ordningens sone 3 som omfatter til sammen 32 næringsmessig vanskeligstilte fjell- og kystkommuner i Sør-Norge.

De aller høyest prioriterte sonene for nedsatt arbeidsgiveravgift er *sone 5* som dekker Finnmark og Nord-Troms, og *sone 4* som omfatter resten av Nord-Norge, Namdalen samt seks særlig vanskeligstilte kyst- og øykommuner i det tilgrensende området i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Deretter følger den nevnte *sone 3* som dermed også omfatter områder som er høyt prioritert, ut fra slike langsiktige distriktsmessige ulemper som skissert foran.

Kommunene i Solør, nemlig Grue, Åsnes og Våler, som det er reist spørsmål om, hører til *sone 2* og har således nedsatt avgift pr. i dag. Til sammenlikning kan nevnes at også kommunene Åmot og Trysil lengre nord i Hedmark hører til *sone 2*, mens nabo-

kommuner til Solør som Elverum og Kongsvinger ikke har nedsatt arbeidsgiveravgift.

Nedsatt arbeidsgiveravgift skal være et bidrag til bl.a. å bedre betingelsene for etablert og fremtidig industri i de områdene som blir utpekt som virkeområder for denne ordningen. Det går forhåpentlig frem av eksemplene og redegjørelsen foran at de næringsmessige forholdene i Solør et godt stykke på vei allerede er tatt hensyn til i denne sammenheng. Dersom områder skal flyttes over til en høyere prioritert sone, må de i det minste bli vurdert som like vanskeligstilt, næringsmessig og på lang sikt, som hovedtyngden av de områdene som allerede er i denne sonen. Det understrekes at differensiert arbeidsgiveravgift ikke skal nyttes som virkemiddel for å møte nærings- og sysselsettingsmessige vansker av mer forbigående karakter.

Neste hovedrevisjon av virkeområdene for differensiert arbeidsgiveravgift vil finne sted 1. januar 2004, altså om halvannet år. Som nevnt legges det vekt på langsiktige forhold i forbindelse med soneavgrensningen, og det er ikke aktuelt å foreta endringer i avgrensningen mellom hovedrevisjonene. I henhold til forpliktelsene etter EØS-avtalen kan Norge ikke foreta endringer som medfører økt statsstøtte uten at disse er godkjent av EFTAs overvåkingsorgan, ESA. ESA har i praksis satt et tak for den andelen av lan-

dets befolkning som kan komme inn under virkeområdet for regionalpolitisk begrunnet bedriftsstøtte. Den samlede befolkningsandelen i det gjeldende virkeområdet for ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er ca. 24 pst. av Norges befolkning. Dersom Norge ønsker å ta inn nye kommuner i ordningen, vil ESA etter all sannsynlighet kreve at andre kommuner tas ut fra ordningen. Norske forslag om å øke virkeområdet og/eller å flytte kommuner inn i lavere soner, kan videre bli møtt med krav fra andre EØS-land om økt støtte. Det er en uttrykt målsetting i EØS-området at statsstøtte bør begrenses, både i geografi og intensitet. Det medfører at en kan redusere støtteområdets befolkningsandel, men neppe få tillatelse til å øke denne uten å argumentere med særlige nye forhold som tilsier økt behov for støtte sammenliknet med tidligere.

Situasjonen til de tre kommunene i Solør vil imidlertid bli vurdert på ny i forbindelse med den kommende hovedrevisjonen. Til orientering kan jeg opplyse at Kommunal- og regionaldepartementet er i ferd med å slutføre en evaluering av de geografiske inndelingene i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, som en del av arbeidet med kommende revisjon. Resultatene av evalueringen vil bli oversendt alle fylkeskommuner til uttalelse når de foreligger, ventelig i oktober d.å.

Spørsmål nr. 519

Innlevert 26. juni 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 3. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Ved behandling i utlendingsloven i vår gikk et flertall i Odelstinget inn for at kjønnsbasert forfølgelse skal være asylgrunn og nedfelles i ny forskrift. Noen kvinner som har flyktet på grunn av kjønnsbasert forfølgelse har fått behandlet søknaden før UDI hadde skjerpet forståelse av kjønnsbasert forfølgelse. De har fått avslag.

Vil statsråden sørge for at sakene deres stilles i bero inntil ny forskrift er utarbeidet, slik at de kan få søknadene behandlet i henhold til den nye forskriften?»

Begrunnelse:

Statsråden er ved henvendelser fra "14 kvinner i Bergen" og gjennom tidligere spørsmål fra SV gjort kjent med at noen kvinner har flyktet fra kjønnsbasert forfølgelse og på det grunnlaget søkt om beskyttelse her i Norge. Deres søknader ble behandlet før UDI,

og departementet erkjente at søknader på grunnlag av kjønnsbasert forfølgelse må behandles etter spesielle retningslinjer slik at kvinnene får muligheten til å komme fram med sin historie, og at de kan bli trodd. Jeg viser til Nyhetsbrev nr. 8 for 2001.

Noen av kvinnene og jeg vil spesielt nevne en kvinne fra Bangladesh og en fra Sri Lanka, begge bor i Bergen, har store psykiske problemer på grunn av det de har opplevd. Vi som kjenner historiene deres, har ingen grunn til å betvile at de kan bli utsatt for æresdrap eller for store traumer dersom de blir sendt tilbake til hjemlandet. Eller de kan gå til grunne dersom de stadig må vente her i fortvilelse og uvisse, uten at de får tatt fatt i livene sine.

Når den nye forskriften er på plass, vil kjønnsbasert forfølgelse ha en helt annen status enn i dag, og det er grunn til å tro at søknadene deres vil bli behandlet deretter.

Dette er bakgrunnen for at SV og undertegnede ber om at statsråden bruker handlingsrommet hun

har, og sørger for at disse kvinnene får søknadene behandlet på nytt og da etter ny forskrift der kjønnsbasert forfølgelse nedfelles som asylgrunn.

Svar:

Norske myndigheter fastslo på prinsipielt grunnlag i retningslinjer fra januar 1998 at forfølgelse på grunn av kjønn og seksuell orientering skal kunne danne grunnlag for asyl. Kvinner og menn som søker asyl i Norge fordi de frykter forfølgelse på grunn av sitt kjønn eller sin seksuelle orientering, har dermed rett til asyl dersom vilkårene i utlendingsloven § 16, jf. flyktningkonvensjonen artikkel 1 A, er oppfylt. Både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda praktiserer regelverket på denne måten. Jeg mener at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda er oppmerksomme på problemstillingene rundt kjønnsbasert forfølgelse.

Jeg er glad for at Stortinget nylig sluttet seg til Kommunal- og regionaldepartementets forslag om at departementet kan gi utfyllende forskrifter om hvem som er en flyktning. Hensikten med slik forskriftsfesting er å synliggjøre gjeldende praksis i regelverket, herunder slå fast at flyktningbegrepet skal tolkes i lys av at kjønn er en relevant faktor ved vurderingen av om en person er flyktning. Vurderingen av hva som er forfølgelse på grunn av kjønn, vil neppe endre seg ved forskriftsreguleringen. Jeg kommer til å foreslå en definisjon av forfølgelse og av de fem ulike forfølgelsesgrunnene som er nevnt i flyktningkonvensjo-

nen; rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe og politisk oppfatning.

Forfølgelse på grunn av kjønn er ikke nevnt som en årsak som omfattes av flyktningkonvensjonen. Når kjønnsbasert forfølgelse likevel kan føre til asyl, skyldes det at årsakene som er nevnt i konvensjonen blir tolket kjønnssensitivt. En slik tolkning tar hensyn til at forfølgelse på grunn av kjønn er relevant. De mest aktuelle årsakene til slik forfølgelse vil være religion, politisk oppfatning eller medlemskap i en spesiell sosial gruppe. Det vil avhenge av forholdene i hjemlandet om forfølgelsen skyldes en av grunnene nevnt i flyktningkonvensjonen.

Asylsøknader fra kvinner som påberoper seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, blir ikke behandlet annerledes enn andre asylsøknader. Utlendingsdirektoratet vurderer alle asylsøkeres troverdighet, og om det er en tilstrekkelig risiko for at søkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Bevister skelen for om kvinner vil bli utsatt for forfølgelse ved retur må være den samme som gjelder generelt i asylvurderinger. Det er ikke tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse, dersom norske myndigheter etter å ha vurdert søknaden mener at risikoen for forfølgelse er svært liten eller at hjemlandet kan beskytte henne mot overgrep. Jeg vil derfor ikke gå inn for at søknader fra kvinner som tidligere har fått avslag på asyl etter å ha påberopt seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, skal stilles i bero inntil nye forskriftsbestemmelser foreligger.

Spørsmål nr. 520

Innlevert 27. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 2. juli 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Stortinget fattet vedtak om framdrift og bindende kostnadsramme for operaprojektet 17. juni i år. I et intervju med Dagens Næringsliv 26. juni 2002 stiller journalisten spørsmål om når operaen i Bjørvika vil stå ferdig, og hva den vil koste. Statsråd Hilde Frafjord Johnson svarer følgende: "Alt jeg kan si er at det vil ta lengre tid og bli vesentlig dyrere enn planlagt."»

Dersom dette er en korrekt gjengivelse av statsrådens svar, hvilke opplysninger bygger uttalelsen på?»

Svar:

Jeg viser til St.prp. nr. 48 for 2001-2002 Nytt Operahus i Bjørvika, som Stortinget behandlet 17.

juni i år, jf. Innst. S. nr. 234 for 2001-2002. Jeg kan bekrefte at operahusprosjektet fullt ut arbeider i tråd med de forutsetninger som lå til grunn for Stortingets behandling av saken.

For øvrig tar jeg med en merknad jeg har mottatt fra Hilde Frafjord Johnson om saken:

"I et "15-kjappe"-sommerintervju i Dagens Næringsliv av 26. juni var mitt kjappe svar på et kjapt spørsmål om operaen ment å være en humoristisk referanse knyttet til generelle overskridelser i omfang og tid av denne typen prosjekter. Ved en inkurie ble en presisering av nettopp dette ikke med i intervjuteksten. Jeg konstaterer at dette har skapt usikkerhet. Min spøkefulle kommentar har intet fundament i faktuelle vurderinger knyttet til denne konkrete saken."

Spørsmål nr. 521

Innlevert 27. juni 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 5. juli 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det ble opplyst i mediene 24. juni at spritsalget har gått opp med 11 pst. det siste året. Samtidig vet vi at stadig flere unge nyter alkohol, og at sykdommer relaterte til alkohol opptar mange senger på sykehus.

Hva er Regjeringen sin målsetting nå for å få ned alkoholbruken i forhold til dette?»

Begrunnelse:

For første gang på mange år øker Vinmonopolets salg av sprit. Siden begynnelsen på 80-tallet har brennevinssalget på Vinmonopolet vært synkende. Oppsvinget nå er det derfor god grunn til å merke seg.

Samlet økte polsalget med 6 pst. i perioden januar til mai i år. Rådgiver Jens Nordahl i Vinmonopolet sier til NRK: "Vi selger nok stadig mer brennevin, nettopp fordi brennevin er blitt billigere." Nordahl trekker også fram nye rusbrusprodukt og etableringen av nye utvalg som forklaringsgrunner. Han tror også det kan være mer dyptpløyende grunner for salgsoppsvinget.

På 1990-tallet hadde regjering og storting en målsetting om å redusere alkoholbruken i Norge med 25 pst. innen år 2000 for å følge opp målsettingen til Verdens helseorganisasjon (WHO). Nå finnes det ingen målsetting lenger om reduksjon.

Det blir påstått at hver fjerde sykehusseng er opptatt av folk med alkoholrelaterte sykdommer eller ulykker som følge av alkoholbruk. I tider med lange sykehuskøer og med påfølgende dårlig økonomi på helsesektoren, bør det være god grunn for å se på dette på nytt.

I den handlingsplanen som Regjeringen nå arbeider med på dette området bør det derfor komme en målsetting for reduksjon av alkoholbruken med en godt utarbeidd plan for hvordan en kan oppnå dette.

Svar:

Utgangspunktet for Regjeringens alkoholpolitikk er at alkohol er en lovlig vare som samtidig har store skadevirkninger for enkeltindivider og samfunn. Regjeringens langsiktige mål i alkoholpolitikken er å redusere de skader og lidelser bruk av alkohol påfører den enkelte og samfunnet. Samtidig oppleves alkohol

som positivt for mange mennesker, og en alkoholpolitikk må også ta hensyn til det.

Fra Vinmonopolet får jeg opplyst at salget av brennevin i vareliter har økt med 11,1 pst. de første fem månedene i år. Dette må sees i sammenheng med den avgiftsreduksjonen som ble gjennomført for brennevin fra 1. januar 2002. En viktig begrunnelse for avgiftsreduksjonen var å sikre at en større del av brennevinsomsetningen skjer i kontrollerte former gjennom Vinmonopolet. Det er for tidlig å si om salgsøkningen også representerer en forbruksøkning i befolkningen, eller om det kan skyldes en vridning i omsetningsformer, slik som målet har vært.

Vinmonopolet opplyser også at omgjort til ren alkohol har brennevinssalget økt med 7,7 pst. de fem første månedene i år. At det er et relativt stort avvik mellom økning i vareliter og økning i ren alkohol skyldes en svært høy salgsøkning av lavalkoholholdige brennevinsdrikker. Siden nyttår har det vært en svært aktiv markedsføring av disse produktene på utestedene. Sosial- og helsedirektoratet har flere saker gående i forhold til mulige overtredelser av reklameforbudet, noe jeg i så fall mener det må slås hardt ned på.

Uavhengig av om det økte brennevinssalget de siste månedene representerer en reell forbruksøkning eller ikke, skal jeg være den første til å innrømme at vi har en svært vanskelig balansegang foran oss i alkoholpolitikken. Det er ikke tvil om at det norske alkoholpolitiske klimaet er i endring og at de virkemidler som vi har tatt i bruk for å beskytte folks liv, helse og trivsel er under press. Vi vet at alkoholomsetningen har økt hvert år siden 1992. Det har vært en sterk økning av alkoholforbruket blant ungdom. Samtidig har oppslutningen i befolkningen om en restriktiv alkoholpolitikk sunket.

Den store utfordringen i tiden framover blir å kunne forene respekt for enkeltmenneskets valgfrihet og det faktum at staten ikke bare har en rett, men også en plikt til å beskytte sine borgere mot de skader som de påføres av andre. I handlingsplanen mot rusmiddelproblemer, som Regjeringen vil legge fram i høst, vil vi synliggjøre de dilemmaer som vi står overfor i alkoholpolitikken, og klargjøre mulige veivalg.

Spørsmål nr. 522

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 5. juli 2002 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Vard-modellen, eit samarbeidsprosjekt i integrering av innvandrarakar, flyktningar og asylsøkjarakar, har fått mykje positiv omtale. Fotballklubben Vard synest her gjennom fleire år å ha gjort eit banebrytande arbeid for integrering av barn. Gjennom ulike aktivitetar kan også resten av familien få både språktrening, ei positiv fritid og høve til å gjere noko i lag med barna.

Vil statsråden ta initiativ til å sikre ein forutsigbar økonomi for Vard-modellen, og også vurdere nærare overføringsverdien til andre kommunar?»

Grunngjeving:

Gjennom samarbeid med ei rekkje organisasjonar vert integreringa gjensidig, ei utveksling mellom ulike kulturar medverkar til større forståing og respekt. I dag deltek 61 innvandrarakar på 21 fotballag. Familiekveldar, vietnamesisk-norsk, kurdisk-norsk og Kosovo-norsk arrangement er berre nokre få av mange døme på aktivitetar. Skular, tolketeneste, kyrkjelydar og politi er nokre av mange samarbeidspartnarar. Kommunalkomiteen sine medlemmer er av dagleg leiar for Vard-modellen gjort kjend med det slitet det er å sikre ein forutsigbar økonomi. Statsråden har tidlegare i svar på spørsmål frå Senterpartiet vist til manglande midlar i forhold til søknadsmengda på departementet sitt budsjett for inneverande år. I sitt arbeid med integrering vil Vard ha verdifull erfaring å dele både med departementet og med mange lokalmiljø. Eg vil difor be statsråden i samband med si førebuing til statsbudsjett for neste år å fylgje opp den oppfordringa som ligg i innleiingsspørsmålet.

Svar:

Det er eit mål for Regjeringa å fremme gode relasjonar, toleranse og samhandling i lokalmiljøa, å styrke lokale aktivitetar mot rasisme og diskriminering og formidle kunnskap om korleis ein kan motarbeide rasisme og diskriminering. Det er nær saman-

heng mellom vellykka integrering og kamp mot diskriminering. Aktivitetane som skjer i regi av Vard-modellen er eit bidrag både til økt integrering av barn med minoritetsbakgrunn og deira familiar, og til førebygging av rasisme og diskriminering i lokalsamfunnet.

Eg kan ikkje no love at Vard-modellen vil få støtte over komande statsbudsjett, men det eksisterer fleire tilskotsordningar som dekkjer formålet til prosjektet, og som Vard-modellen kan søkje støtte frå.

Eit av tiltaka i Regjeringa sin nye handlingsplan mot rasisme og diskriminering, som blei lagt fram 1. juli 2002, er at Regjeringa skal løyve midlar til fleirkulturelle barne- og ungdomsaktivitetar, bl.a. gjennom Idébanken. Idébanken blir forvalta av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). LNU gir gjennom Idébanken tilskot til fleirkulturelle aktivitetar blant barn og ungdom i regi av frivillige organisasjonar og lokale ungdomsgrupper og ungdomsmiljø. Formålet er å stimulere til aktivitet og betre dialog mellom ungdom med ulike kulturelle bakgrunn, samt å lagre og formidle erfaringar frå prosjekt og tiltak mot rasisme og diskriminering.

LNU administrerer også Frifond-ordninga, kor barne- og ungdomsorganisasjonar kan søkje om støtte til arrangement. Idrettslag knytt til Norges Idrettsforbund kan ikkje få støtte til reine idrettsaktivitetar, men det kan vere mogleg å få støtte til andre kulturaktivitetar.

I den årlege publikasjonen Satsing på barn og ungdom frå Barne- og familiedepartementet er det ei samla oversikt over Regjeringa sine mål og løyvingar i barne- og ungdomspolitikken.

Kommunal- og regionaldepartementet gir støtte til frivillig verksemd i lokalsamfunn som medverkar til fleirkulturelt mangfald, dialog og samhandling over kap. 521 post 73 på statsbudsjettet. Fylkeskommunane forvaltar støtteordninga. Dette er ei ordning som også Vard-modellen og tilsvarande prosjekt kan søkje støtte frå.

Spørsmål nr. 523

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant **Magnhild Meltveit Kleppa**

Besvart 5. juli 2002 av kommunal- og regionalminister **Erna Solberg**

Spørsmål:

«Ei rekkje lokalsamfunn har i den siste tida vist eit sterkt engasjement for asylantar som har fått avslag på søknad om asyl eller opphald på humanitært grunnlag. Det vert m.a. frå KrF-ordførar Roar Obrestad i Suldal stilt spørsmål ved ytterlegare busetjing når barnefamiliar som kommunen har fylgt opp over lang tid vert sende ut av landet.

Vil statsministeren ta initiativ til å stanse utsending av barnefamiliar og føreta ein gjennomgang av høvet etter utlendingslova til å ta sterke menneskelege omsyn?»

Grunngjeving:

Eg viser til at ein familie som har vore på flukt i 6-7 år og som har budd i Suldal i 18 månader, i dag vart henta av politiet og føre til Trandum for utsending til Montenegro i morgon tidleg. Dette skjer under klar og sterk protest frå så vel ordførar som soknediakonar, barnevern og mange andre som har arbeidd for å gi eit ungt og sjukt ektepar og tre mindreårige barn tryggleik og stabilitet. Ein nærare omtale av tilhøva i Sauda og Suldal er framført frå representanten Hallgeir H. Langeland og underteikna i brev av 3. juni d.å. til kommunal- og regionalministeren. Ho har i svar av 24. juni ikkje kommentert vår oppfordring om å tilkjennegi om det ikkje nett er kommunar som Sauda og Suldal ho ynskjer for å få til ei betre integrering. Eg viser også til brev av 31. mai frå Hallgeir H. Langeland og underteikna til statsministeren om ein kurdisk barnefamilie frå Syria. Denne familien har tilhald i Rogaland, og er i alvorlege vanskar fordi dei har fått negativt svar på søknad om opphald. Dette brevet har vi ikkje fått svar på. Endeleg viser eg til engasjement frå ordføraren i Os i Østerdalen for å hindre tilbakesending av ein barnefamilie frå Kosovo. Sentrumsregjeringa varsla ein gjennomgang med sikte på oppmjuking av høvet til å ta sterke menneskelege omsyn. Eg vonar statsmi-

nisteren no vil fylgje opp det initiativet som då vart teke. Det synest ikkje å vere mindre behov for ein slik gjennomgang no.

Svar:

Regjeringa sette før jul 2001 ned eit lovutval som arbeider med å foreslå ei eller fleire nye lover på utlendingsfeltet. Dei har frist til 31. desember 2003 med å leggje fram forslag til ny utlendingslovgjeving. Det er naturleg at utvalet drøftar om dei vil foreslå ei liknande ordning som finnest i gjeldande utlendingslov om at opphaldsløyve ved søknad om asyl kan gis dersom sterke menneskelege omsyn taler for det.

Regjeringa vil elles vurderer i kva grad sterke menneskelege omsyn skal leggjast vekt på ved søknad om arbeidsløyve. Dette vil bli gjort i samband med at Regjeringa legg fram forslag til oppmjuking av skiljet mellom faglært og ufaglært arbeidskraft.

Omsynet til barn og kva som er til beste for barnet er viktig i asylvurderinga. Praksis i Utlendingsnemnda og Utlendingsdirektoratet viser at det ofte blir gitt opphald på humanitært grunnlag på grunn av tilknytning barn har fått, eller på grunn av situasjonen barn lever i.

Det er ikkje Regjeringa sin politikk at alle familiar med barn skal få opphaldsløyve i Noreg. Dersom Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda kjem til at ein familie ikkje risikerer forfølgning, har dei verken krav på asyl eller anna form for vern. Det skal alltid vurderast om det er sterke menneskelege omsyn i saka som taler for at opphaldsløyve bør gis. Dette har blitt vurdert i saka som spørsmålet refererer seg til, men Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda meiner at det ikkje er tilstrekkelege sterke menneskelege omsyn i denne saka. Det tar eg til etterretning. Eg har elles ingen planar om å stanse utsending av barnefamiliar som har fått avslag på søknad om asyl eller opphaldsløyve i Noreg.

Spørsmål nr. 524

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 8. juli 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Arbeid med bistand er et arbeidsmarkedstiltak der målet er at yrkeshemmede arbeidstakere skal komme i ordinært arbeid. Normalisering er et nøkkelord. Det er normalt at lønn fra arbeidsgiver gir rettighet til dagpenger. Noen av deltakerne får full lønn i full stilling og ikke vanlige tiltakspenger. Ifølge statsrådens svar på skriftlig spørsmål nr. 373 var det lønnsinntekt fra tiltak med sikte på midlertidig arbeid som var ment å ikke skulle gi rett til dagpenger.

Er det ikke her en mulighet for å definere et unntak?»

Begrunnelse:

Av statsrådens svar på skriftlig spørsmål nr. 373 for 2001-2002 går det fram at det var uheldige konsekvenser av at lønn opptjent i arbeidsmarkedstiltak gav rett til dagpenger. Reglene ble endret bl.a. for å hindre at jevnlig deltakelse på arbeidsmarkedstiltak kunne gjøre det mulig å få økonomisk støtte fra Aetat med i prinsippet ubegrenset varighet. De uheldige konsekvenser av lovendringen fra 1997 for deltakere i tiltaket Arbeid med bistand var trolig ikke vurdert da lovbestemmelsen og forskriftene ble utformet. Fordi tiltaket Arbeid med bistand har tidsbegrenset varighet og har som siktemål å skaffe varig sysselsetting, burde det være mulig å likestille deltakerne her med de som deltar i tiltaket Lønnstilskudd.

Personer som har det faglige ansvar for oppfølging av AB-deltakere, reagerer på at deltakerne i Arbeid med bistand ikke har noe å leve av ved en ev. permittering der kollegene vil ha rett på dagpenger. Dette forhold mener man kan føre til at yrkeshemmede mister sin økonomiske motivasjon for å fortsette, eller at deltakere må skrives ut før oppfølgingsperioden har vart lenge nok. Oppfølgingsperiodens lengde er viktig for å stabilisere et arbeidsforhold for personer som har sterke yrkeshemminger av ulik art.

Svar:

For å få rett til dagpenger må en ha hatt en viss inntekt. Dette følger av folketrygdloven § 4-4. Bakgrunnen for kravet om minsteinntekt er bl.a. å sikre at

dagpengeordningen rettes mot personer som har hatt en viss tilknytning til arbeidslivet forut for ledigheten. Dagpenger skal være en kompensasjon for bortfall av, og ikke for fravær av, arbeidsinntekt.

Det å ta med inntekter fra deltakelse på arbeidsmarkedstiltak kan, som jeg skrev i mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 373 for 2001-2002, føre til at personer kan komme inn i dagpengeordningen selv om deltakelse i arbeidsmarkedstiltak har vært deres eneste tilknytning til arbeidslivet. Det vil igjen innebære at retten til dagpenger blir påvirket av hvem Aetat tar ut til deltakelse i tiltak. Videre ville det føre til at det i prinsippet kan bli mulig å få økonomisk støtte fra Aetat i ubegrenset tid, noe som vil svekke dagpengeordningens karakter av midlertidig inntektssikring. Det er derfor bare inntekter fra ordinære arbeidsforhold som gir rett til dagpenger. Inntekter fra deltakelse på arbeidsmarkedstiltak, tidligere dagpenger og andre folketrygdytelser tas dermed ikke med i vurderingen av om kravet til minsteinntekt er oppfylt. Derimot kan inntekter fra deltakelse i arbeidsmarkedstiltak tas med når dagpengenes størrelse beregnes.

Hva som i denne sammenhengen skal regnes som arbeidsmarkedstiltak er fastsatt i forskrift 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsledighet § 3-1. Hovedprinsippet for grensdragningen har vært at det er ordinær ansettelse og ordinær lønn som skal gi grunnlag for opptjening av dagpenger. Lønn fra arbeidsgiver til deltakere på tiltaket Arbeid med bistand skal etter forskriften ikke regnes med ved vurderingen av om kravet til minsteinntekt er oppfylt.

Formålet med tiltaket Lønnstilskudd er derimot nettopp å bidra til at utsatte grupper arbeidssøkere ansettes på ordinære lønns- og arbeidsvilkår. Lønn fra deltakelse på dette tiltaket tas derfor med i beregningen av minsteinntekten.

Det er altså ikke tiltakets målsetting men de vilkårene deltakerne faktisk tilbys som er avgjørende for om inntekten fra deltakelsen gir rett til dagpenger.

Jeg kan etter dette ikke se at det er noe grunnlag for å gjøre unntak for deltakere på Arbeid med bistand som mottar godtgjørelse i form av lønn.

Spørsmål nr. 525

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 5. juli 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«I mediene er det kommet fram opplysninger om at registreringer i SIS er brukt i forbindelse med arrestasjoner av utenlandske demonstranter før og under Verdensbankens konferanse i Oslo i 2002. Ingen har noe imot at kriminelle demonstranter blir stoppet. Men arrestasjoner og registreringer på politisk grunnlag er et brudd på ytringsfriheten.

Medfører det riktighet at arresterte/anholdte demonstranter var registrert i SIS, og kan statsråden garantere at demonstranter som ble stoppet ved grensen ikke ble registrert i SIS?»

Begrunnelse:

Etter demonstrasjonene i Göteborg tok jeg opp med tidligere statsråd Hanne Harlem spørsmålet om POT, nå PST, vurderte registreringer av norske demonstranter i Göteborg, og om de som ble anholdt, ble registrert i Schengen informasjonssystem (SIS). Da Schengen-avtalen ble vedtatt, advarte SV mot at fredelige demonstranter risikerte å bli registrert i SIS. Dette fordi håndbok for politisamarbeid for å opprettholde offentlig orden og sikkerhet som ble vedtatt 24. juni 1997, åpner for dette. Innholdet i håndboken åpner for at alle grupper som deltar i demonstrasjoner, kan overvåkes og registreres i SIS. Med andre ord; demonstranter kan registreres på grunnlag av politiske meninger. Dette bryter med sentrale vedtak gjort på grunnlag av Lund-kommisjonens rapport.

Politiet gjør selvsagt jobben sin dersom de stopper demonstranter som er dømt for vold under tidligere demonstrasjoner. Imidlertid er det mye som tyder på at noen av de som ble stoppet ved grensen var registrert fordi de var på feil plass til feil tid, f.eks. ved Huitfeldtska skolan i Göteborg. En av de anholdte er journalist. Jeg har opplysninger om at de 27 medlemmene fra det danske Enhedspartiet som ble stoppet ved grensen, fikk fratatt passene sine og at disse ble det tatt kopier av. Da er det grunn til å spørre seg om dette var for å foreta registreringer i SIS, jf. håndboken om grenseoverskridende politisamarbeid. Dette ber jeg justisministeren svare på.

I kjølvannet av dette er det nok en gang grunn til å spørre justisministeren hvordan registreringer i overvåkingsregistre som SIS, kan underlegges parlamentarisk kontroll. Også det ber jeg om svar på.

Svar:

Innledningsvis vil jeg gi en kort omtale av Schengen informasjonssystem (SIS). Spørsmål i tilknyt-

ning til SIS er flere ganger forelagt Stortinget, bl.a. gjennom St.prp. nr. 42 for 1996-1997, side 38 flg. og mer utførlig i Ot.prp. nr. 56 for 1998-1999, se side 52-87. Det er gitt en egen lov av 16. juli nr. 66 1999 om Schengen informasjonssystem (SIS), og det er gitt utfyllende bestemmelser i en egen forskrift av 21. desember 2000 fra Justisdepartementet.

SIS er etter sitt formål et grensekontroll- og etterlysningsregister til bruk for politiet og grensekontrollmyndighetene i de land som tar del i Schengensamarbeidet.

SIS er et system av elektroniske dataregistre som er opprettet for at myndighetene i Schengen-landene skal kunne utøve grensekontroll og kriminalitetsbekjempelse i henhold til Schengenkonvensjonen.

Konvensjonen fastsetter hvilke opplysninger som kan registreres i SIS, hvilke formål de kan brukes til, hvilke myndigheter som kan få tilgang til opplysningene, og hvilke krav til personvern og datasikkerhet som må være oppfylt.

SIS skal etter konvensjonens artikkel 94 bare inneholde de kategorier opplysninger fra hvert av samarbeidslandene som er nødvendige for å oppnå formålene for registreringene slik de er angitt i artiklene 95-100. Formålene er alle konkret knyttet til kriminalitetsbekjempelse og grensekontroll. SIS er ikke noe opplysningsregister der man kan legge inn og oppbevare data for andre formål. Myndighetene i det enkelte land skal før hver enkelt registrering i SIS vurdere om saken er av en slik betydning at registrering bør finne sted.

Det kan registreres opplysninger om personer, gjenstander og kjøretøyer. Det dreier seg kun om konkrete, verifiserte personopplysninger om den registrerte personen. Dette er opplysninger som må kunne kalles ikke sensitiv informasjon.

Opplysninger om personer og gjenstander kan bare registreres i SIS for bestemte formål. Formålene er nøye regulert i Schengenkonvensjonen og i SIS-loven.

Personopplysninger kan registreres i forbindelse med ettersøking av personer som er mistenkt for kriminelle handlinger med henblikk på pågrep og utlevering, jf. artikkel 95. Det er påtalemyndigheten som i hvert enkelt tilfelle beslutter om en person skal etterlyses i SIS etter denne bestemmelsen.

Etter artikkel 96 kan det registreres personopplysninger i SIS om *tredjelandsborgere (borgere fra land som ikke deltar i Schengensamarbeidet)* som kan nektes innreisetillatelse til Schengen-området fordi de tidligere er utvist fra et Schengenland.

Når en tredjelandsborger ankommer en grensestasjon til et Schengenland skal vedkommende rutinemessig sjekkes i SIS for å se om han/hun har lovlig adgang til å reise inn i landet, jf. Schengenkonvensjonens artikkel 96. For Norges vedkommende vil det ifølge av utlendingsloven § 27 litra c.

Videre kan det i medhold av *artikkel 97* registreres meldinger om personer som er forsvunnet, eller som må bringes midlertidig i forvaring av hensyn til sin egen sikkerhet eller for å forebygge farer. Denne type melding vil særlig være aktuell i tilfeller der mindreårige er involvert, eller der det gjelder sinnsliedende personer.

I forbindelse med straffesaker kan det enkelte lands judisielle myndigheter etter *artikkel 98* registrere opplysninger om personer som man ønsker å komme i kontakt med, for eksempel vitner, personer som er innstevnet for en domstol for egne handlinger, og personer som skal ha forkynt straffedom eller som innkalles til soning av frihetsstraff.

I *artikkel 99*, jf. SIS-loven § 8, er det fastsatt strenge vilkår for å registrere opplysninger om personer og kjøretøyer med henblikk på observasjon (sporing) eller målrettet kontroll. Slike meldinger kan først og fremst registreres med tanke på bekjempelse av straffbare handlinger og da bare i forbindelse med særdeles alvorlige straffbare handlinger.

Fra enkelte har det framkommet bekymring over at denne bestemmelsen kan misbrukes til også å foreta politisk overvåking, for eksempel av demonstranter mot politiske toppmøter. For å kunne registrere noen etter denne bestemmelsen er det imidlertid et krav at vedkommende kan mistenkes for å ha begått eller ville begå flere alvorlige straffbare handlinger eller på annen måte utgjøre en trussel mot samfunnets sikkerhet.

Å delta i demonstrasjoner og politiske markeringer er ikke hverken straffbart eller noen fare for samfunnssikkerheten. Utøvelsen av lovlige demokratiske

rettigheter er høyt verdsatt så vel i Norge som i resten av Europa.

Det er grunn til å påpeke at det ikke er hjemmel for å registrere personer i SIS fordi de utøver sine demokratiske rettigheter, for eksempel gjennom å delta i lovlige demonstrasjoner eller politiske markeringer. At noen blir stoppet i forbindelse med grensekontroll er heller ikke i seg selv hjemmel for registrering.

For å sikre mot misbruk av SIS er det så vel i konvensjonen som i nasjonalt lov- og forskriftsverk oppstilt strenge personvernregler.

For å sikre at personvernbestemmelsene i Schengenkonvensjonen og i nasjonal rett overholdes, pålegges hvert enkelt land i *artikkel 114* å utpeke et kontrollorgan. Organet fører uavhengig kontroll med den nasjonale delen av SIS og det såkalte Sirene-kontoret som har ansvaret for den daglige operative driften av det nasjonale SIS. Enhver person som er registrert, har rett til å anmode om at kontrollorganet kontrollerer opplysningene om ham eller henne i SIS, og den bruk som gjøres av opplysningene. I Norge utfører Datatilsynet disse kontrolloppgavene, og det er i lov og forskrift gitt detaljerte regler for retten til innsyn, retting og sletting av feil registrerte opplysninger samt klageadgang.

Gjennom Politidirektoratet fører Justisdepartementet kontroll med at norsk politi håndterer SIS i henhold til gitte regler.

Det er opplyst fra Politidirektoratet og Kriminalpolitisen som er ansvarlig for det daglige arbeidet med registreringer og undersøkelser i SIS at norske myndigheter ikke registrerte noen personer i SIS i forbindelse med politiets personkontroll under Verdensbankens konferanse i Oslo.

Med hjemmel i vår nasjonale lov om SIS ble det gjort søk i registeret i forbindelse med navn på enkelte personer som kom til Norge i forbindelse med arrangementet i Oslo. Det er opplyst at ingen av disse var registrert i SIS.

Spørsmål nr. 526

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 3. juli 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«14. august er det skolestart i Ås kommune i Akershus. Flere foreldre har klaget på at førsteklassinger er flyttet til andre skoler enn den de hadde forventet at barna skulle begynne på. Dette innebærer bl.a. at søsken blir skilt. Skoledirektøren opplyser at det ikke vil komme svar på klagen før 15. august.

Mener statsråden at dette er tilfredsstillende be-

handling av skolebarna, og vil hun bidra til å få fortløp i sakene?»

Svar:

Grunnskoleelevene har rett til å gå på den nærmeste skolen i kommunen eller den skolen de søker til. Dette følger av opplæringsloven § 8-1. Kommu-

nen kan gi forskrift om hvilken skole de ulike områdene i kommunen søker til.

Etter søknad kan en elev tas inn på en annen skole enn nærskolen. Slik søknad sendes til kommunen. Kommunens beslutning om hvilken skole eleven skal gå på, er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Enkeltvedtak om skoleplassering kan påklages.

Klagen skal først forberedes i kommunen, før den behandles og avgjøres av statens utdanningskontor i fylket. Jeg har tro på at utdanningskontoret vil behandle disse sakene så raskt som overhode mulig.

Spørsmål nr. 527

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 5. juli 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Samarbeidsregjeringen varslet i Sem-erklæringen at det skulle settes i gang en regional konsekvensutredning for Barentshavet. Regjeringen har senere opplyst at det er brukt over 500 mill. kr på miljøundersøkelser i Barentshavet.

Kan statsråden gi en oversikt over hva disse 500 mill. kr er brukt til, hvilke rapporter som er inkludert i et slikt tall og hvem som har betalt og utført de rapportene det her er snakk om?»

Begrunnelse:

Samarbeidsregjeringen varslet i Sem-erklæringen at det skulle settes i gang en regional konsekvensutredning for Barentshavet. I en pressemelding fra Olje- og energidepartementet den 14. mars 2002 sies det: "For Barentshavet er det for eksempel brukt over 500 millioner kroner på miljøundersøkelser, i regi av OED, andre forvaltningsorganer og oljeselskapene."

I Sem-erklæringen går det fram at Regjeringen skal vurdere om enkelte områder nord for Lofoten skal gjøres til petroleumsfrie fiskeriområder. Det er naturlig at disse vurderingene ses i sammenheng med konsekvensutredningsprosessen.

Olje- og energiminister Einar Steensnæs har ved flere anledninger, for eksempel i Dagsavisen 6. februar 2002, antydnet at denne utredningen skal ta under ett år, og at det ikke skal settes i verk ny forskning i forbindelse med utarbeiding av en konsekvensutredning for Barentshavet.

Senterpartiet er bekymret for at kunnskapsstatus på dette området ikke gir et godt nok grunnlag for beslutninger om videre virksomhet i Barentshavet. Senterpartiet ønsker en utdyping fra statsråden om hva tallet 500 mill. kr peker tilbake på.

Svar:

Offentlige myndigheter har brukt betydelige beløp på miljøundersøkelser i de nordlige havområder. Mange av studiene som er gjennomført er relevante

for flere havområder, inkludert de nordlige. Det offentlige har brukt i størrelsesorden 3-400 mill. kr på miljøstudier med relevans for nordområdene. Vedlagt følger en tabell som oppsummerer noen av de viktigste studiene som er finansiert av offentlige myndigheter.

I tillegg til offentlige myndigheter har også industrien finansiert mange miljøundersøkelser i nordområdene. I en rapport utarbeidet av Alpha Miljørådgivning for Statoil er det beregnet at oljeindustrien har brukt ca. 200 mill. kr på slike undersøkelser.

Vedlegg til svar:

Forsknings- og utredningsmidler benyttet av det offentlige på konsekvensutredninger av oljevirkosomhet på miljø og samfunn 1976-1997

Program tittel	År	Budsjett mill. kr	Referanse
Miljøverndepartementet			
Forskningsprogram om Havforurensninger	1977-1984	39	1), 2)
Program for Oljevernberedskap	1977-1982	47	
ProMare- Olje og arktiske økosystemer	1984-1989	40	
HELP			
Havforskningen-egg og larveprogram	1986-1990	20	

Fiskeridepartementet

Fiskeridepartementets sjøpatedyr prosjekt	1985-1990	40	
---	-----------	----	--

Olje- og energidepartementet

AKUP Konse-
kvensutrednin-
ger av

oljevirkosomhet	1985-1995	90	3), 4), 5), 6)
Oceanisk måle- program (OD)	1976-1996	140	
Sum		416	

1) The Fate and significance of oil in the Sea
Miljøverndepartementet 1984 a

- 2) Forskningsprogram om Havforurensning,
Faggruppens avslutningsrapport
Miljøverndepartementet 1984 b
- 3) Åpning av Barentshavet Syd for leteboring,
Konsekvensutredning Olje- og energidepartementet 1988
- 4) Åpning av Trøndelag I, Nordland m.m.
Konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn,
Nærings- og energidepartementet 1993 a
- 5) Letevirkosomhet i Skagerrak, Nordsjøen øst for 7 ° Ø
Nærings- og energidepartementet 1993 b
- 6) Oljeleting i det nordlige Barentshav,
Sammenfatning av mulige virkninger
Olje- og energidepartementet 1997

Spørsmål nr. 528

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 5. juli 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Nord-Aurdal kommune har fått avslag på søknad om ny utsettelse av permanente lokaler i forbindelse med grunnskolereformen. Som følge av utlysingsfrister, innhenting av anbud m.m. kan bygget først stå ferdig høsten 2003. Avslaget grunnis med at andre kommuner i samme situasjon ikke har søkt om utsettelse. Begrunnelsen for avslaget synes underlig.

Bør ikke kvaliteten på prosjektet og oppfyllelse av intensjonene i Reform 97 være det avgjørende?»

Begrunnelse:

Nord-Aurdal kommune fikk i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2001 innvilget utsettelse fram til 1. august 2002 med å erstatte midlertidige lokaler, etablert i forbindelse med grunnskolereformen, med permanente. Kommunen ser seg imidlertid nødt til å søke om ytterligere utsettelse, fordi byggearbeidene av ulike grunner er utsatt. Det forprosjektet som lå til grunn for den forrige søknaden til departementet, møtte sterke motforestillinger både fra foreldre og lærere. For å imøtekomme innsigelsene og etablere et kvalitativt godt skolebygg, valgte kommunen derfor å revurdere de vedtatte planene. Det nye prosjektet har fått stor oppslutning. På grunn av krav til utlysingsfrister, innhenting av anbud m.m. vil det ta ytterligere tid før prosjektet er klart til igangsetting. Kommunen anslår at byggestart først kan komme i gang i sommer. Byggekomiteen vurderer det som mest realistisk at skolelokalene kan stå ferdig tidligst høsten 2003. Prosessen er også påvirket av at kommunen ikke ble informert om at forrige søknad om utsatt frist ble innvilget før etter åtte måneder. Kommunen har i dette tilfellet valgt å vektlegge kravene til et funksjonelt og godt skole-

bygg med gode arbeidsforhold for elever og lærere, selv om det har medført både merarbeid og merkostnader. Intensjonen med kompensasjonsordningen er å sette kommunene i stand til å tilby elevene lokaliteter i tråd med intensjonene i Reform 97. Det er vanskelig å skjønne departementets argument om at en ytterligere utsettelse vil være urettferdig ovenfor andre kommuner. Det urettferdige i denne saken synes å være at departementet straffer kommunen for å ta hensyn til brukerne og sørge for et kvalitativt resultat, mer enn at kommuner i samme situasjon velger ulikt mht. mulighet for utsettelse. Det sentrale bør være å sikre elevene en god skole og forhindre at kommunene får urimelig merbelastning som følge av grunnskolereformen.

Svar:

Siste frist for ferdigstilling av permanente lokaler i forbindelse med Reform 97 var satt til 31. desember 2000. Konsekvensen av at midlertidige lokaler ikke ble erstattet med ferdigstilte permanente lokaler innen dette tidspunktet, ville være at kommunens investeringsramme ble redusert tilsvarende den delen av rammen som skulle ha dekket de investeringene som ikke var foretatt.

Kommunene har flere ganger, sist i St.prp. nr. 1 for 2001-2002, blitt varslet om at dersom de midlertidige lokalene ikke er erstattet med permanente innen fristen, vil investeringsrammen bli redusert. Departementet har henvendt seg til kommunene for å undersøke om midlertidige lokaler er erstattet med permanente. Som oppfølging av undersøkelsen besluttet Stortinget ved behandlingen av Innst. S. nr. 255 for 2001-2002 å nedjustere investeringsrammen med samlet 64 861 000 kr for de kommunene som ikke hadde ferdigstilt permanente lokaler innen fristen. Det vil si at de kommunene som ikke har gjen-

nomført de investeringene som de er kompenserte for, vil få justert ned sin investeringsramme.

I brev av 7. juni 1999 bad Nord-Aurdal om utsatt frist for å ferdigstille permanente lokaler. Begrunnelsen var at kommunen skulle kjøpe Valdres videregående skole av Oppland fylkeskommune og deretter bygge om og tilpasse dette bygget for L97. Bygget skulle overtas 1. september 2001, med skolestart etter ombygging 1. august 2002.

Kommunen ble i brev av 21. desember 2000 informert om at saken skulle behandles av Stortinget våren 2001. I forbindelse med behandlingen St.prp. nr. 84 for 2000-2001, fikk Nord-Aurdal innvilget utsatt frist fram til 1. august 2002.

Våren 2002 søkte Nord-Aurdal om ytterligere utsettelse av fristen for ferdigstilling av permanente skolelokaler. Begrunnelsen var at byggearbeidene av ulike grunner var utsatt. Denne gang avslo departementet søknaden fordi flere andre kommuner som ikke har overholdt fristen, nå vil få redusert sin investeringsramme.

Departementet ser det som viktig at forutsetningene for tilskudd til investeringskostnader ved grunnskolereformen blir respektert. En av forutsetningene var at fristen for ferdigstilling skulle overholdes.

Spørsmål nr. 529

Innlevert 28. juni 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 5. juli 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Landbruksdepartementet arbeider for å få fjernet grensekontroll av fiskeutstyr, kanoer og raftepadleutstyr. Ansvar for desinfeksjon skyves over på fylkesveterinærene, selv om det ikke finnes bemanning eller forsvarlig system for å kontrollere om utstyret er desinfisert, spesielt ikke båtene.

Hvordan kan Regjeringen forsvare å utsette de viktige ferskvannsfiskeressursene og laksevassdragene våre for en slik stor risiko ved å avvike dagens system som både er billig og enkelt?»

Begrunnelse:

Landbruksdepartementet har iverksatt et hastverksarbeid for å få fjernet kontrollen med fiskeutstyr, kanoer og raftepadleutstyr på grensen. I dag må de som kommer fra utlandet legge fram attest ved grensekontrollen fra offentlig veterinær på at utstyret er vasket og desinfisert for å hindre overføring av bl.a. *Gyrodactylus Salaris*.

Det nye regimet betyr at alle reiser fritt inn i landet og at de må fanges opp på en tilfeldig og frivillig måte for å sikre at båter og fiskeutstyr blir desinfisert før det brukes i norske vassdrag. Det overlates til grunneierne/hjemmelshaverne av fiskerettighetene å stille sine private krav for å slippe til fiskere i friske vassdrag.

Det er allerede mer enn nok problemer med å forsøke å organisere desinfeksjon for fiskere og padlere forlater smitta norske vassdrag, om vi ikke også i tillegg skal gi slipp på grensekontrollen. Det er oppsiktsvekkende at Regjeringen vil svekke kontrollen med import av utstyr som kan føre med seg smitte til

akvatiske organismer som for eksempel norsk villaks.

Svar:

Miljøverndepartementet, Statens dyrehelsetilsyn og Landbruksdepartementet hadde 16. mai 2001 et møte for å diskutere krav til desinfeksjonsattest ved innførsel av fiskeutstyr, båter og annet utstyr som er brukt i vassdrag i utlandet. Intensjonen ved innførsels- og utførselsforskriften er i første rekke å forhindre at fiskeutstyr, båter og annet utstyr som er brukt i vassdrag i utlandet ikke brukes i vassdrag i Norge før dette er tilfredsstillende rengjort og desinfisert. Det var bred enighet på møtet om at denne ordningen fungerer dårlig i praksis og at det skulle utredes hvordan forholdene kan legges mest mulig til rette for å sikre desinfeksjon uten krav til slik attest. Instansene var imidlertid også enige om at det er et behov for å intensivere kontrollen med kravet om desinfeksjon innenlands, og at en prosess i samarbeid med næringen burde igangsettes med sikte på å utrede aktuelle tiltak.

Statens dyrehelsetilsyn - Sentralforvaltningen har gjennomført en utredning i samarbeid med blant annet Norske Lakseelver og Norges Padleforbund, og har satt i gang arbeid for å opprette desinfeksjonsstasjoner over hele landet. Antall stasjoner og plassering i hvert distrikt avgjøres av fylkesveterinær/distriktsveterinær. Det planlegges også informasjonskampanjer overfor fiskere og padlere. Kravet til desinfeksjonsattest for brukt fiskeutstyr fra utlandet vil imidlertid ikke oppheves før vi har på plass ett tilfredsstillende apparat for desinfeksjon.

Etableringen av et nettverk av desinfeksjonsstasjoner over hele landet vil uten tvil føre til en styrket kontroll av desinfeksjon av fiskeutstyr og annet ut-

styr som er brukt i vassdrag i utlandet. Dessuten vil kontrollen med krav om desinfeksjon innenlands intensiveres.